

Начало > Публикации > Информационен бюлетин на ПДИ > Брой 2 (230), 2023 г.

Може ли фактура да застраши националната сигурност?

Оправданията на властта понякога звучат комично

Интервю на Стела Ковачева, координатор на ПДИ в Разград, с Георги Милков – изпълнителен директор на Център за съзидателно правосъдие

Още по темата: [Интервю](#)

В продължение на две години Центърът за съзидателно правосъдие в Разград работи по [проект „Граждански наблюдател“](#), чиято цел е да проследи процесите на провеждането на обществени поръчки в областта от юли 2020 до юни 2022 година.

Господин Милков, какви бяха инструментите, с които Вашият екип осъществи мониторинга по разходването на публичните пари?

Работихме по експериментална методика, разработена от три неправителствени организации в Разград – нашият център, сдружение „Младежки форум 2001-Разград“ и Центърът за подкрепа на жени в село Стражец.

Георги Милков

Първата стъпка беше да проучим документите, с които публични структури търсят кандидати да изпълнят техните поръчки и да установим съответстват ли те на нормативната уредба. После анализирахме средата в 7-те общини на област Разград, като прегледахме публично достъпните регистри, обявите в средствата за масово осведомяване, таблата за съобщения в административните сгради, за да сме наясно доколко добросъвестно са информирани заинтересованите фирми за предстоящия старт на процедурите за избор на изпълнители.

Много важна част от нашата методология беше и използването на ЗДОИ. Въпросите, зададени от нас на задължените институции, ни помогнаха да открием следи от злоупотреби, да идентифицираме белези, които подсказват за корупционни практики, както и да изготвим списък от препоръки, които могат да ограничат неефективното източване на публични ресурси в частен интерес чрез възлагането на обществени поръчки.

Каква е равнотетката за прилагането на ЗДОИ в проекта, за който говорим?

Активното използване на Закона за достъп до обществена информация мога да обобща в цифри. В рамките на проекта „Граждански наблюдател“, реализиран с подкрепата на фондация „Америка за България“, са подадени 94 заявления по ЗДОИ, от които в 53 се искат конкретни сведения за точно определени обществени поръчки. В 48 от случаите сме получили право да пълнен достъп, по 5 е предоставен частичен достъп, за други 5 е постановен отказ.

В практически план ние получихме по електронен път достъп до повече от 1000 единици документи. На място трябваше да преглеждаме още 3000 документа, свързани с други големи обществени поръчки. Те са възложени

Advocacy for the right of access to info

какви показаха анализите, които експерт Ви направих:

Натъкнахме се на абсурди. Поскахме от кмета на Разград информация за получените и изразходвани средства по проекти, финансирани от Европейския съюз. Искане да видим договори, платежни фактури, приемо-предавателни протоколи, гаранционни карти, сертификати. С обяснението, че голяма част от разходите са направени от изпълнителите и техните субконтрактори, които съхраняват документите, общинската власт ни отказа достъп до архивите за 14 проекта, финансирани от 4 оперативни програми на Брюксел.

Преди 10 години (б.а. 2010 г.) с напълно идентично по текст заявление бяхме поискали същата информация, пак от Община Разград. И тогава ни отказаха. Но съдът уважи жалбата ни и разпореди на местната управа да ни предостави исканите сведения (Решение №27/17.05.2010 г., адм. д. №31/2010 г.).

Подобни бъдещи недоумение паралели имаме и с дела по ЗДОИ срещу отказ на АПИ. Подадохме две заявления с идентично съдържание, с които искаме достъп до договори за обществени поръчки за ремонти на пътни отсечки в Община Разград и в Община Кубрат. И в двата случая кметовете отказват или предоставят частичен достъп. Обжалваме в Административен съд Разград и двете решения. Но съдът приема възраженията ни за поръчката в Кубрат ([Решение № 138/11.10.2021 г., адм. д. № 193/ 2021г.](#)), но отхвърля жалбата ни за обществената поръчка в Разград ([Решение №127/04.10.2021 г., адм. д. №160/2021 г.](#)).

Няма да влизам в казуистики, защото всяка гледна точка, още повече когато става дума за съдебен акт, може да бъде обоснована и оправдана. Противоречивата съдебна практика в България обаче е проблем, който не се отрича нито от юридическата общност като цяло, нито от магистратското съсловие, още по-малко от широката общественост.

Затова и едно от нашите предложения е да се въведе двуинстанционен съдебен контрол върху решенията за предоставяне/отказ на обществена информация по ЗДОИ. Да се възстанови правното положение до 2018 г., когато съдебните актове се обжалваха във Върховен административен съд, като втора инстанция. По този начин абсурдите ще намалеят, а хората, които ползват закона, за да получат информация от властта, ще имат много по-високи гаранции за обективност и справедливост.

За две години сте подали близо 100 заявление по ЗДОИ. Има ли някой казус, който да Ви е впечатлил особено?

Да, имаме първенци в „алеята на славата“. Мога да отлича Министерството на образованието и науката, от което поискахме информация за обществена поръчка, свързана с ремонтни дейности в две разградски средни училища. Когато описахме какви документи искаме да видим, ни отговориха, че фактури не могат да ни се предоставят, защото са свързани с ремонти, които гарантират сигурността на училищата от терористични актове ([Решение №35/14.03.2022 г., адм. д. №270/2021 г.](#)). Много трудно мога да си представя, как точно фактура, в която пише цена, може да бъде заплаха за националната сигурност.

Доволен съм от свършеното от нашия екип по време на проекта. Направихме публично достояние много факти, осветлихме спорни решения, показахме на гражданите практики, които според нас са недопустими.

Борбата срещу корупцията не са просто думи и декларации, а активност от страна на гражданите и информираност на обществото за работата на властта. В този смисъл Законът за достъп до обществена информация помага много.

© 2023 Програма Достъп до Информация

Материалите в Информационния бюлетин на Програма Достъп до Информация са обект на авторско право.

При цитиране позоваването на източника е задължително.